

Hepatit

Doç. Dr. Kaya Süer

Yakın Doğu Üniversitesi Tıp Fakültesi
İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD

Sunum Planı

- Dünya Hepatit Günü
- Giriş
- Hepatit A ve E
- Hepatit B, C, D

HEPATITIS

PREVENT HEPATITIS: IT'S UP TO YOU

#PreventHepatitis

28 Temmuz Dünya Hepatit Günü

- Sağlık Örgütü ve Dünya Hepatit Birliđi tarafından “Dünya Hepatit Günü” olarak belirlenen 28 Temmuz günü, bütün dünya da olduğu gibi ülkemizde de gün dolayısıyla düzenlenen etkinliklerle, kamuoyunun dikkatinin çekilmesi amaçlanmaktadır

28 Temmuz Dünya Hepatit Günü

- Dünya'da en az 500 milyon kişi hepatit B ve C ile birlikte yaşıyor
- Her yıl yaklaşık 1.4 milyon kişi bu hastalıklardan dolayı hayatını kaybediyor
- Korunmayı öğrenebilirsek her gün 4.000 kişiyi kurtarabiliriz

28 Temmuz Dünya Hepatit Günü

**YDÜ Dünya Hepatit Günü'nde
Vatandaşları Bilinçlendirmek için stand
Kurdu, broşür dağıttı**

**Yakın Doğu Üniversitesi Lefkoşa Kıbrıs (Near East
University Nicosia Cyprus) katkılarıyla...**

29 Temmuz 2013 - 21:52

**28 Temmuz Dünya Hepatit Günü'nde YDÜ'den Duyarlılık
Örneği**

**Yakın Doğu Üniversitesi Lefkoşa Kıbrıs (Near East University Nicosia Cyprus) 28
Temmuz "Dünya Hepatit Farkındalık Günü"nde halkı bilinçlendiriyor...**

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yakın Doğu Üniversitesi Hastanesi'ne Başvuran Kan Donörlerinde HBsAg, Anti-HCV, Anti-HIV ve Sifilis Test Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Evaluation of HBsAg, Anti-HCV, Anti-HIV and Syphilis Test Results among the Blood Donors Admitted to the Near East University Hospital in Turkish Republic of Northern Cyprus

Hüseyin Kaya Süer¹, Meryem Güvenir², Emrah Güler², Hüsrev Diktaş³

¹Yakın Doğu Üniversitesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

²Yakın Doğu Üniversitesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

³Girne Asker Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Girne, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

- 1500 gönüllü kan donörü
- Bağışçıların %50.2'si TC , %44.8'i KKTC ve %4.9'u yabancı uyrukludur.
- 5 TC (%0.33), 3 KKTC (%0.2) ve bir yabancı uyruklu (%0.06) olmak üzere, toplam 9 bağışçıda (%0.6) HBsAg pozitifliği saptanmıştır.
- Anti-HCV pozitifliği hiçbir bağışçıda saptanmamıştır

YDÜ'de Yapılan Diğer Araştırma

- 2862 kan bağıışı
- Hepatit B 9 (%0.3)
- Hepatit C 4 (%0.13)

Sarılık

- Sarılık bir belirtidir
- Hepatit = Karaciğer iltihabı/inflamasyonu
- 4000 yıl öncesinde Mısır'da tanımlanmış
- Nedenleri çok çeşitli
- Hastalığın seyri değişken

Sarılık

- **Sarılık veya ikter, kandaki bilirubin düzeyinin artması sonucu deri, göz ve mukozal alanların sarı renk alması**

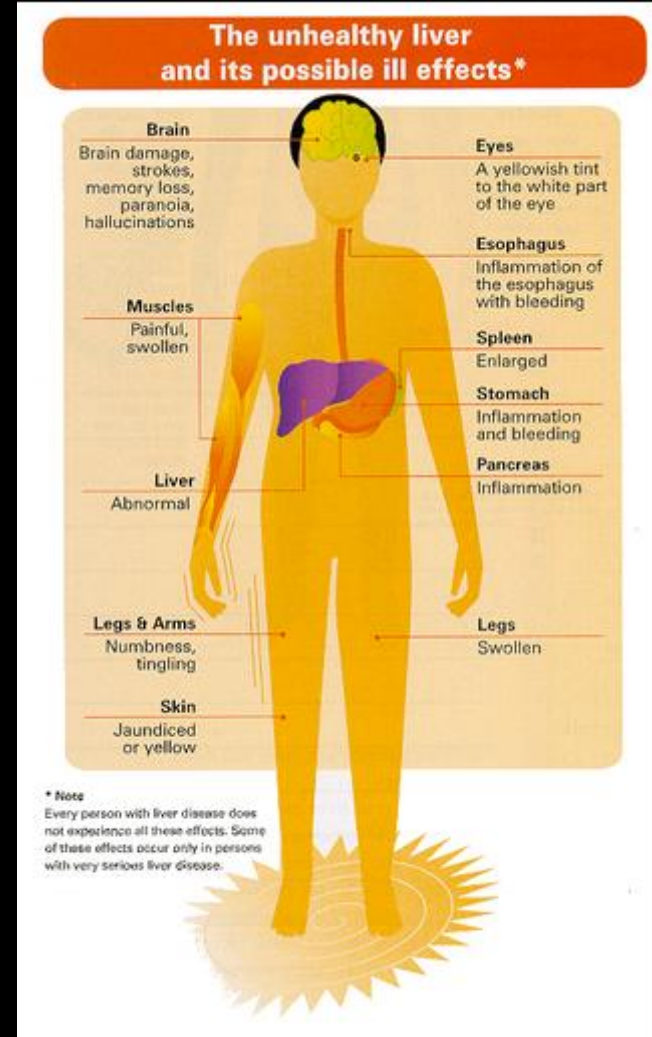
Hepatit bir anlamda karaciğer iltihabıdır

- Hepatitlerin çoğu virüslere bağlı olmakla beraber
 - İlaçlar
 - Toksik maddeler
 - Radyasyon
 - Bakteri, parazit ve mantar
 - Tıkanma (taş, kitle)
 - Yenidoğan sarılığı
 - Bağışıklık sistemindeki bozukluklar gibi farklı nedenlere de bağlı olabilir

- Halk arasında, viral hepatitle sarılık genellikle karıştırılır ve her sarılık viral hepatit *olarak değerlendirilir*
- *Bulaşıcı sarılıklar insandan insana bulaşabilen hastalıklar olarak tanımlanır*
- *Her sarılık bulaşıcı değildir*

- En sık rastlanan belirtiler:

- Halsizlik
- İştahsızlık
- Mide bulantısı
- Karnın sağ üst kadranında ağrı
- Derinin ve gözaklarının sararması
- İdrar renginin koyulaşması
- Kısa süreli ateş

Anikterik hepatit tablosu

- Hastaların bazıları, enfeksiyonu sararmadan;
 - Halsizlik
 - Eklem ağrıları
 - Hafif ateş ile gribal enfeksiyon tarzında geçirirler

- Viral Hepatite genellikle HEPATİT A,B,C,D,E virüsleri yol açar
 - Hepatit F ve G
 - CMV
 - Ebstein Barr
 - HIV
 - Sarı humma
 - Kırım Kongo
 - Lassa
 - Ebola vs.

- Hepatit A ve E virüsleri sıklıkla dışkı yolu ile bulaşır
- Hepatit A ve E
 - gelişmiş ülkelerde daha çok seyahat ile ilgili,
 - gelişmekte olan ülkelerde ise salgınlar halinde seyreden bir infeksiyondur

- Hepatit A virüsü; dışkı ile, sarılığın ortaya çıkışından 2 hafta öncesi ile 1 hafta sonrasını barındıran süreçte bulaşıcıdır
- Hepatit E virüsü ; dışkı ile, sarılığın ortaya çıkışından 2 hafta öncesi ile 6-7 hafta sonrasını barındıran süreçte bulaşıcıdır

- Bu virüsler ile oluşan hepatitler esas itibariyle, virüs taşıyan dışkı ile kirlenmiş su ve besin maddelerinin (sebze ve meyveler) ağızdan alınması sureti ile bulaşırlar
- Virüsle kirlenmiş yüzeylere temas etmiş ellerin ağıza değdirilmesi de kişisel bulaşmada ve virüsün yayılmasında çok önemlidir
- HEPATİT E virüsü zoonoz olarak da kabul edilir

Hepatit A ve E' de klinik tablo

- Asemptomatik
- Semptomatik
- Fulminan seyirli olabilir

- HEV'de gebe kadınlarda abortus ve mortaliteye neden olur

- Bireysel Korunma Önlemleri:

- yemekten önce güvenli su ile el yıkama
- Hijyen kurallarına uyma
- Güvenli olmayan içme suyu ve / veya bilinmeyen buzdan kaçınma
- Pişmemiş kabuklu deniz ürünleri yenmemeli
- Soyulmuş olmayan kabuklu meyvelerden kaçınmalı
- Pişmemiş sebze ve meyveden kaçınılmalı
- Yüksek derecede endemik ülkelere seyahat edenlerin aşılınması
- İçme sularının kaynatılması
- Klorlama
- Aşı

- Kamusal korunma önlemleri

- Uygun halk sağlığı önlemleri
- Su kaynaklarının kalite standartlarını koruyarak temiz içme ve kullanma suyu elde etme
- Tıbbi atıkları ortadan kaldırmak için uygun bertaraf sistemlerinin kurulması

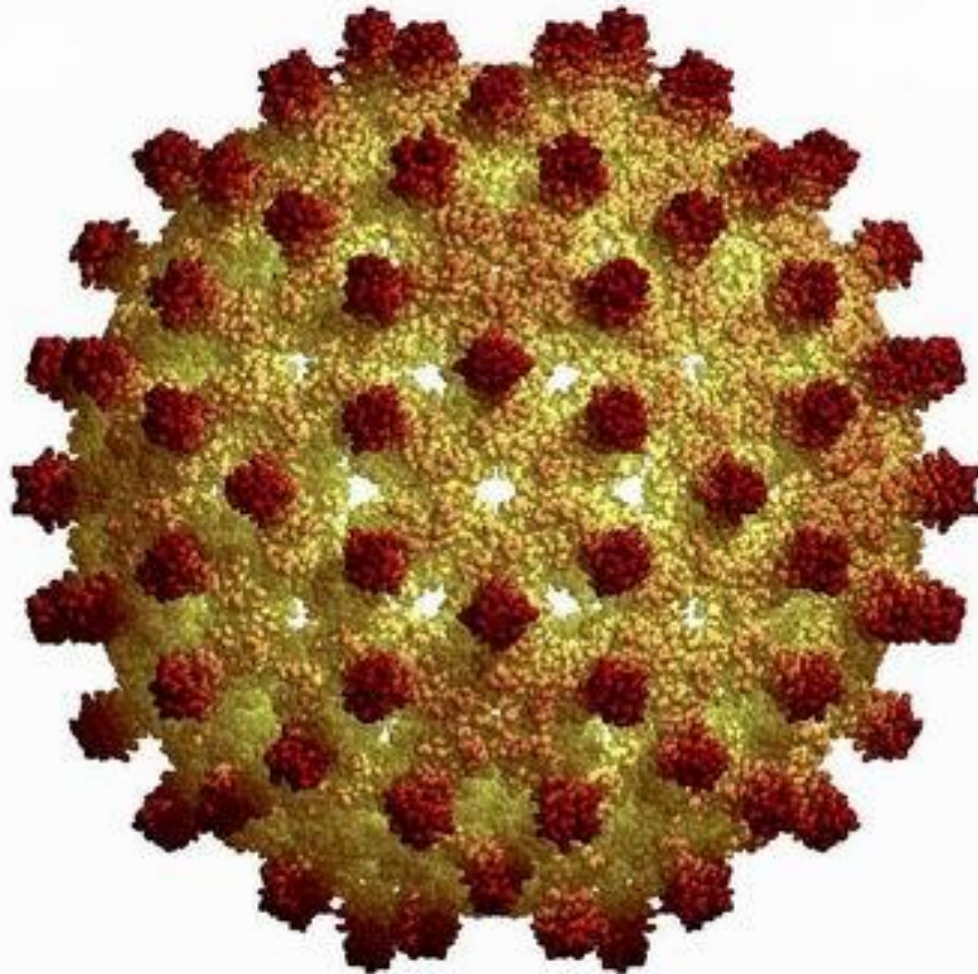

- Hepatit A' ya karşı aşı kullanılmaktadır
- Havrix: 1. ve 6. ayda 2 doz uygulanır
- Hepatit E' ye karşı aşı ise sadece Çin'de patent almıştır
- Hecolin: 0., 1., 6. ayda üç doz uygulanır

Kimler aşı olmalı

- Endemik bölgeye seyahat edenler
- Endemik bölgedeki hamile kadınlar
- Gıda endüstrisinde çalışanlar
- Yaşlı kişiler
- HEV HAV salgını sırasında
- Organ alıcılarında
- Kronik karaciğer hastalığı olanlarda

Hepatit B

HBsAg Pozitifliği

- Karaciđerde yerleşip enfeksiyona neden olan bulaşıcı bir virüştür
- Dünyadaki en yaygın karaciğer enfeksiyonu nedenidir

HBsAg Pozitifliği

- HBsAg (+) saptanan HASTALAR
 - Farkındalıkları nedir?
 - Bulaş yolları hakkında bilgilendiriliyorlar mı?
 - Risklerini öğrenebiliyorlar mı ?
 - Takip ediliyorlar mı?

HBsAg Pozitifliği

- HBsAg (+) saptanan kişi saptanınca
 - İletişim yönetimi
 - Hasta eğitimi
 - Hasta yönetimi
 - Rehberler uygun takip ediliyorlar mı?

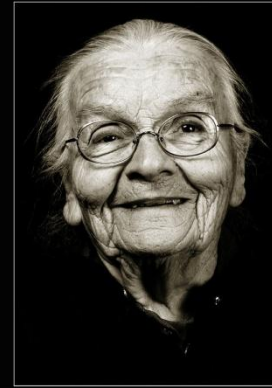
HBsAg Pozitifliği

- Amerika'da yapılan bir çalışmada
- HIV pozitiflerin **%75'i** kendi hastalıklarının farkında iken
- Hepatit B olanların sadece **%35'i** farkında
- Hastalığının farkında olanlardan ise **< 50'den** azı düzenli olarak takip edilmektedirler

- Amerika'da 2011 yılında yayınlanan **“Sessiz salgınla mücadele”** başlıklı raporda ise hedefler şunlardır;
 - Kendisinde olan HBV enfeksiyonun farkında olan kişilerin sayısını **%33'den %66'ya**
 - HCV farkındalığını **%45'den %66'ya** çıkartmak
 - Yeni HCV enfeksiyonu vakasını **%25 azaltmak**
 - HBV'nin anneden çocuğa geçmesini engellemektir

Hepatit B

- Her yaşıta ve herkeste görülebilir

Nasıl Bulaşır?

Nasıl Bulaşmaz?

Neden Tehlikeli?

- Sinsi bir hastalıktır, pek çok kişi virüsü taşıdığıının farkında değildir
- Bu nedenle, virüs fark edilmeden insandan insana bulaşmaya devam eder

Hepatit B Önlenebilir mi ?

- Hepatit B'den korunmanın en iyi yolu **AŞILANMADIR**
 - 6 aylık bir dönemde 3 kez uygulanır
 - Hayat boyu koruyuculuk sağlar
 - Ailede hepatit testi pozitif olan kişi varsa, aşılama sonrası koruyuculuğu kesinleştirmek üzere kan testi yapılmalıdır
- Aşı virüsle enfekte olmuş kişilerde hastalığa karşı koruma sağlamaz

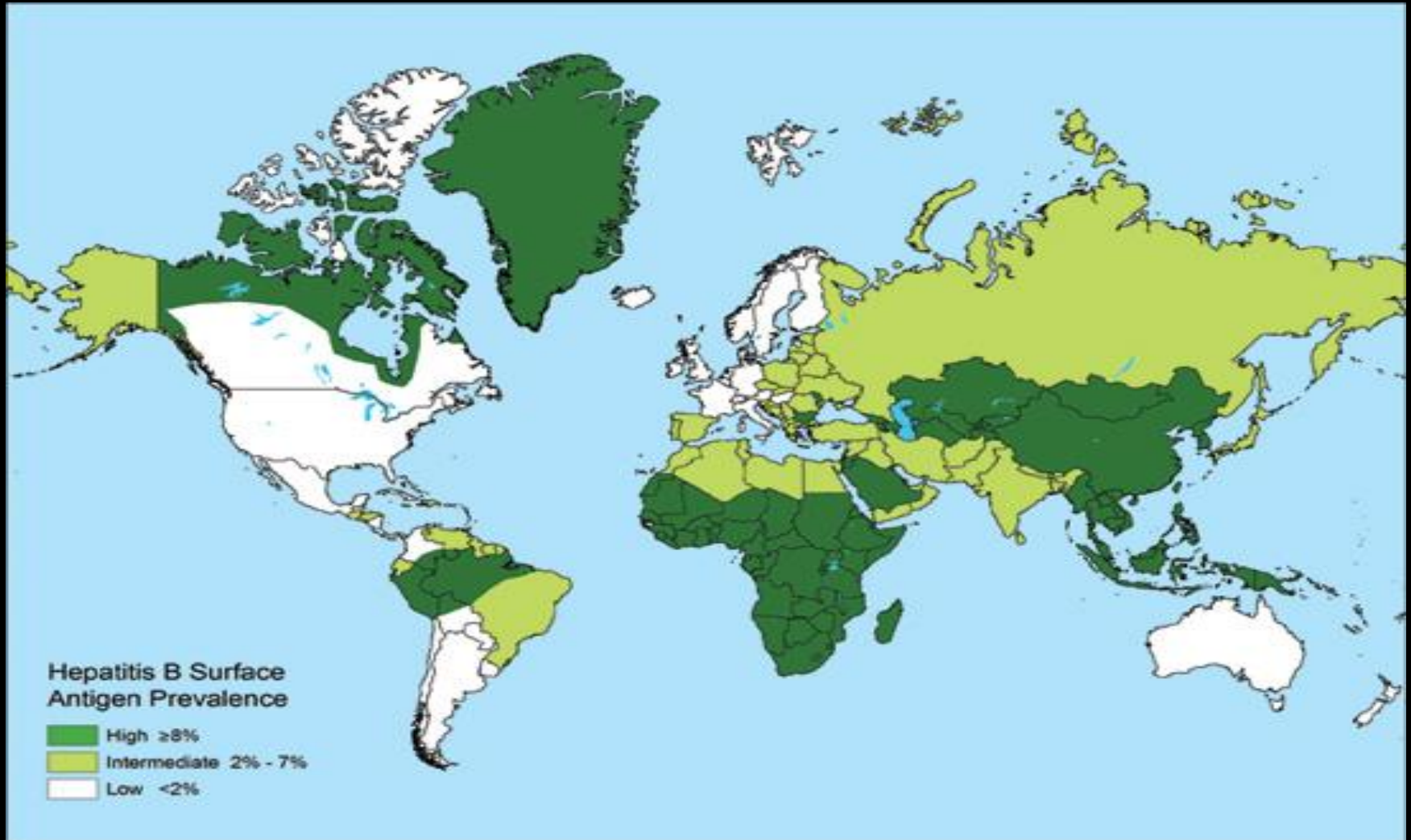
Akut ve Kronik Hepatit B Arasındaki Farklar Nelerdir?

- Vücutun virüsle ilk temasından itibaren 6 ay içerisinde enfeksiyon “akut” olarak değerlendirilir. Bu, hepatit B enfeksiyonunu atlatabilmek için geçmesi gereken ortalama süredir
- Eğer 6 ay sonrasında hâlâ hepatit B virüsü testi pozitif ise (yani HBsAg+ ise), “kronik” hepatit B olarak değerlendirilir ve bu durum yaşam boyu sürebilir

Belirtileri Nelerdir ?

- Birçok kronik hepatit B hastası 30 yıla kadar herhangi bir belirti göstermeden yaşayabilmektedir
- Bazılarında ise akut hepatitle benzer belirtiler görülür:
 - ateş
 - halsizlik
 - karın ağrısı
 - deri ve gözlerde sararma (sarılık)

Dünyadaki sıklığı

Neden bu kadar yaygın ?

- Kronik hepatit B son derece yaygındır;
 - Kronik hepatit B hastalarının çoğu doğumda veya çocukluk çağında virüsle enfekte olmuştur
 - Birçoğu bundan habersizdir, bu nedenle hastalığı başkalarına bulaştırır

HBsAg Pozitifliği

- Hepatit B hastalarının doğal seyrinde kronikleşme riskleri,
- Perinatal dönemde enfekte olan ve aşı uygulanmayanlarda % 90,
- Beş yaş altı çocuklarda % 30,
- Erişkinlerde ise % 5

Siroz ve HCC gelişme riski

- İleri yaş,
- Alkol bağımlılığı,
- Koinfeksiyonlar (HCV, HIV, HDV),
- Aflatoksin ve sigara gibi karsinojenlere maruziyet,
- Erkek cinsiyet,
- Ailede HCC öyküsü,
- AntiHBe'nin HBeAg serokonversiyonu,
- HBV genotip c
- Core promoter mutasyonu

HBsAg Pozitifliği

- HBsAg (+) > 6 aydan fazla olanlarda
 - HBV-DNA < 2000 IU/ml veya negatif
 - ALT normal
 - HBeAg (-), AntiHBe (+)
 - KC' de inflamasyon yok veya minimal

Kronik Hepatit B

- İnaktif HBsAg taşıyıcıları için eskiden sağlıklı taşıyıcı veya asemptomatik taşıyıcı gibi ifadeler kullanılmaktaydı
- Yanlış anlaşılmalara yol açabilen bu kavramlar günümüzde terk edilmiştir

Kronik hepatit infeksiyonu olan bir birey için ne olacağını tahmin etmek zordur

Kronik Hepatit B fazları

HbsAg (+) > 6 ay

Faz

Laboratuar ve Histoloji

İmmün toleran

HBV-DNA > 20.000 IU/ml

ALT Normal

HBeAg (+)

Minimal inflamasyon, fibrosis veya normal

İmmün aktif

HBV-DNA > 20.000 IU/ml

ALT Artmış

HBeAg (+/-), AntiHBe (+) olabilir

İnflamasyon ve fibrosis (+)

İnaktif HBsAg Taşıyıcı

HBV-DNA < 2.000 IU/ml veya negatif

ALT Normal

HBeAg (-), AntiHBe (+)

Minimal inflamasyon, fibrosis veya normal

Alevlenme

HBV-DNA düzeyinde artış

ALT normal veya artmış

HBeAg (-)

Kronik HBV /Rehberler

- European Association for the Study of Liver (EASL), 2012
- American Association for the Study of Liver (AASLD), 2009
- The Asian Pacific for the Study of Liver (APASL), 2012
- National Institute for Health and Care Excellence (NICE), 2013
- VHSD 2011
- Klimik Uzlaşı Raporu 2014

İlk Değerlendirme

- Anamnez ve sistemik fizik muayene
- KCFT, Hemogram, PTZ
- HBeAg, AntiHBe ve HBV-DNA
- Total protein, albumin,
- Alfa-fetoprotein ve abdominal USG
- AntiHCV, Anti Delta, AntiHIV
- Hepatit A immünitesi
- HBV genotip tayini
- Siroz riski ; özafagus varisleri / gastroskopi
- Hastanın beraber yaşadığı kişilerden HBsAg ve AntiHBs

CDC MMWR 2008, APASL 2012

Australian and New Zealand Hepatitis B Recommendations- 2010

Not

21 Ekim 2014

Hayatımın dönüm noktası,
sayılabilecek bu gün diyebilirim
Üç günlükline Yakın Doğu
hastanesine yattım.

24 Ekim 2014

Üç gün takipten sonra kara
ciğer değerleri düşüşe geçti.
Kaya Hocama söz vererek,
hastaneden ayrıldım.

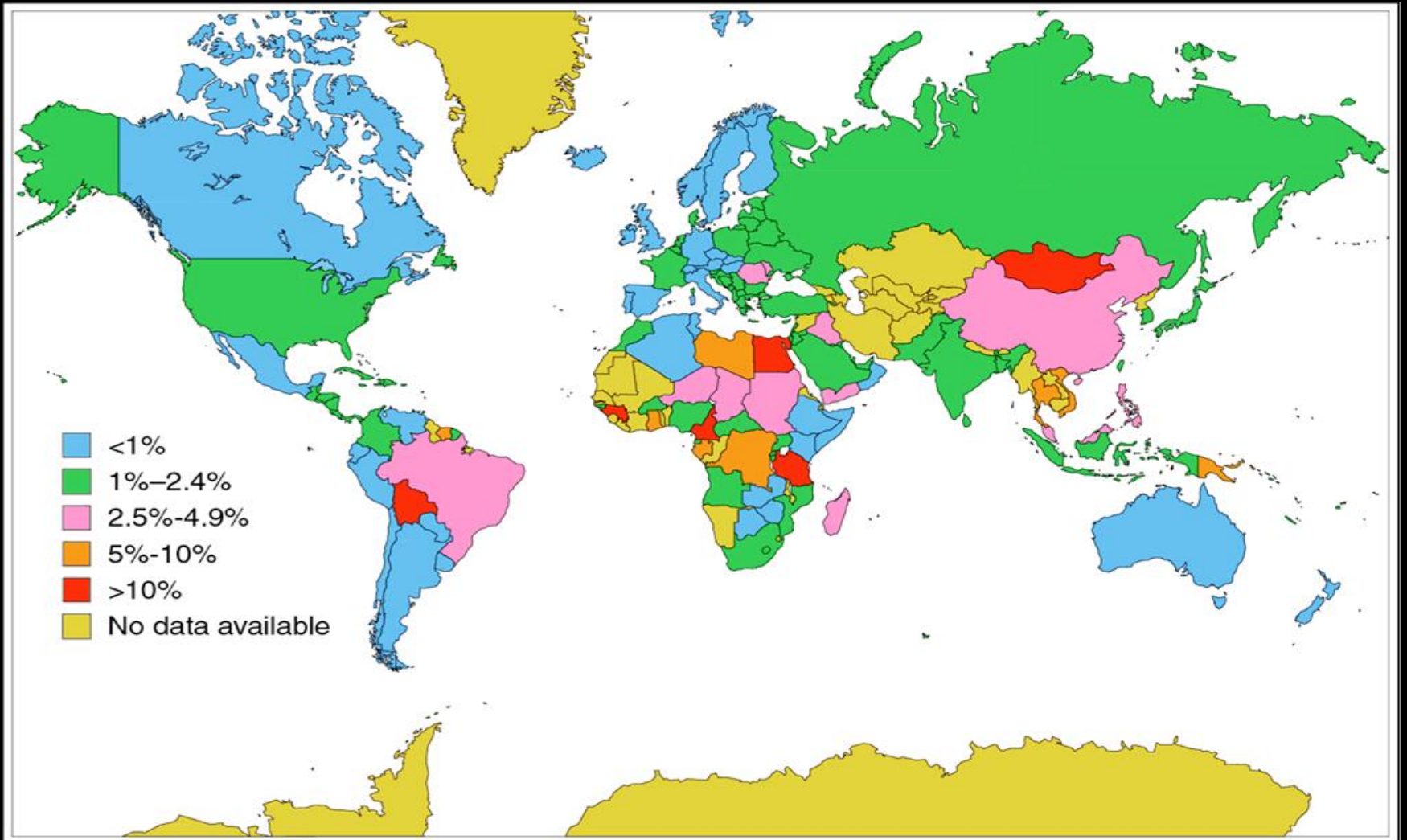
Ev ödevimi eksiksiz ya-
pan bu öğrenci gibiydim, çünkü
Kaya Hocama söz verdim.
Eve hiçbir iş yapmıyor ve acil
ihtiyaçlarım dışında hareket etmi-
yordum. Hastalığın seyri beklenen
değerlerde gidiyordu.
Kaya Hoca bana hastası
değil çok yakını gibi davranıyordu.
Medeni beni kızımın doğumuna
hazırlamaktı.

Birlikte mutlu sonuca ulaş-
tık.

HEPATİT C

- Dünyada 170 milyon kişi HCV ile enfekte
- Yılda yaklaşık 35.000 yeni vaka
- Yılda 10-12 bin ölüm HCV infeksiyonuna atfedilir
- TC'de anti-HCV seropozitifliği %0.5 - %1.8
- Tahmini vaka 700 bin-1 milyon
- KKTC'de %0.13 pozitiflik saptandı

HEPATIT C

Nasıl Bulaşır ?

- Parental yol ile bulaş HCV vakalarının 1/3 ila 2/3'sini oluşturmaktadır.
- Perkutan temas: HCV ile infekte kan ve kan ürünlerinin transfüzyonu, kontamine iğne ve aletlerle temas
- Yeterli sterilize edilmemiş aletlerle dövme, piercing, sünnet yapılması

Nasıl Bulaşır ?

- **Nozokomiyal:** hemodiyaliz esnasında, sağlık çalışanlarına iğne batması sonucu, sağlık çalışanından hastaya cerrahi sırasında
- **Cinsel yolla:** mukozal hasar varlığında, çok eşlilik, uyuşturucu kullanımı
- **Vertikal geçiş:** Yüksek viremik anneden bebeğe (%4-7)

Nasıl Bulaşmaz ?

Sarılmak, kucaklamak, emzirmek, aynı çatal-bıçak gibi ortak mutfak malzemelerini kullanmakla, öksürmekle, hapşurmakla bulaşmaz.

Risk grupları kimler ?

1990 öncesi kan ve kan ürünleri transfüzyonu veya organ transplantasyonu yapılmış olanlar

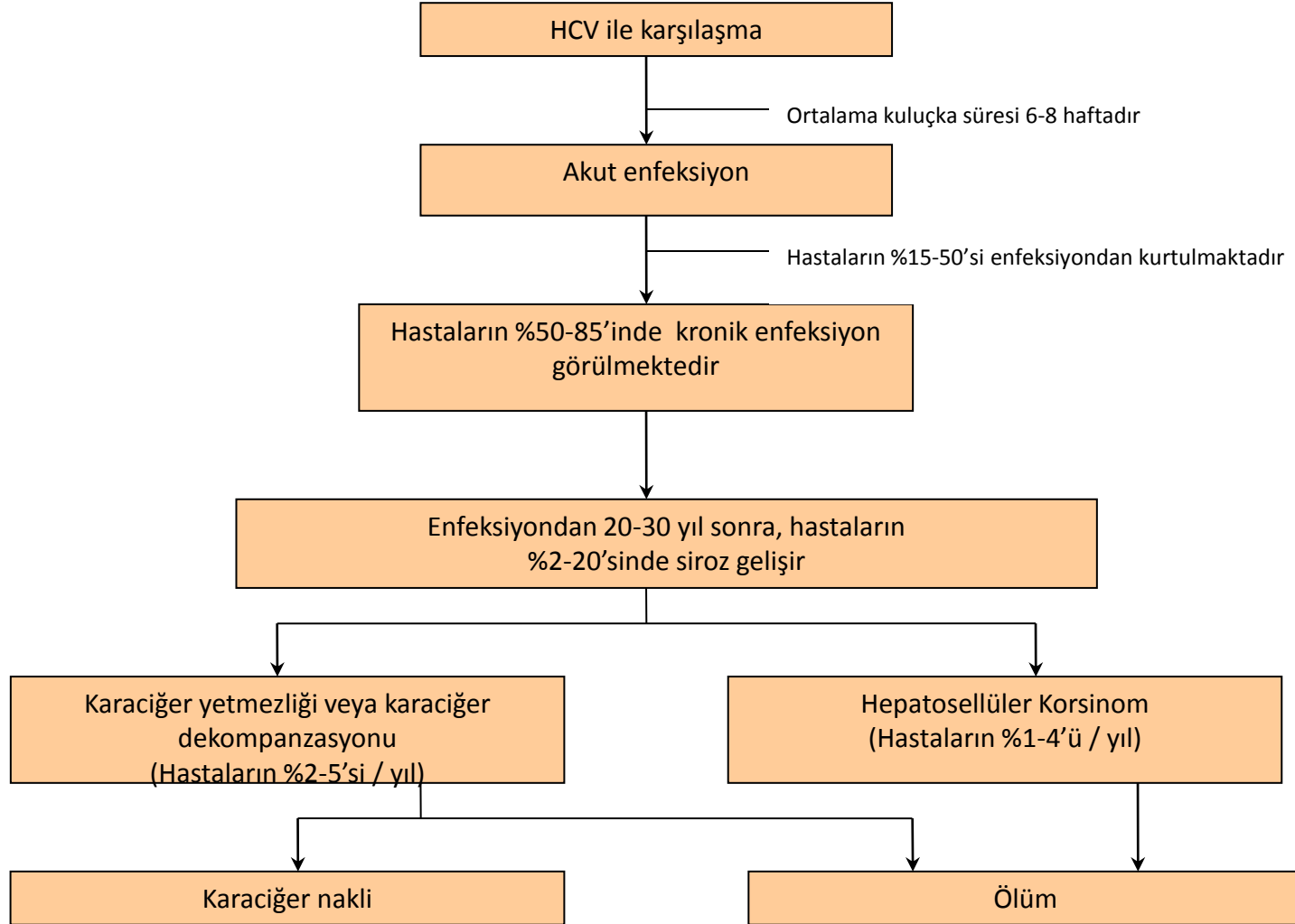
- Uyuşturucu kullanım öyküsü
- Hemodiyaliz hastaları
- HCV hastasının kanı ile kontamine kişisel eşyalarının kullanımı (diş fırçası, jilet gibi)
- Steril olmayan aletlerle dövme, piercing, manikür-pedikür yaptırmış olanlar

Risk grupları kimler ?

- HBV ve HIV gibi enfeksiyonların varlığı
- HCV ile infekte anneden doğan bebekler
- Tanı konamamış karaciğer hastalığı
- HCV ile kontamine aletlerle yapılmış cerrahi girişimler, injeksiyonlar, aşılama, kesik
- Çok sayıda cinsel partner ve yüksek riskli cinsel aktivite ile orta riskte bulaş söz konusu

HCV Enfeksiyonunun Doğal Seyri

Klinik Tanısı

- HCV enfeksiyonu olan hastaların %60-75'i asemptomatiktir.
- **Semptomatik hastalarda;**
 - Halsizlik
 - Yorgunluk
 - İştah kaybı
 - Karın ağrısı
 - Sarılık
 - Hafif hepatosplenomegali
 - Deride döküntü
 - Eklem ağrısı gibi spesifik olmayan bulgu ve belirtilere rastlanabilir. Bu semptomlar 2-12 hafta sürebilir.

HCV testi Kimlere Yapılmalı?

- Açıklanamayan **anormal ALT düzeyi** olan kişilere,
- 1990 öncesi kan ve kan ürünleri almış,
organ transplantasyonu yaptırmış kişilere
- Hemodiyaliz hastalarına,
- Karaciğer hastalığı olanlara,
- HCV-pozitif kanla iğne batması ya da mukozal temas sonrasında sağlık çalışanlarına,

HCV testi Kimlere Yapılmalı?

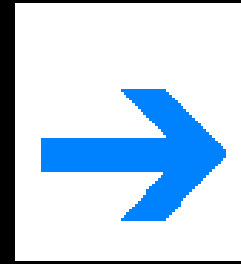
- Uygunsuz şartlarda diş tedavisi, cerrahi m¼dahele geçirenlere,
- Uygunsuz şartlarda manik¼r, pedik¼r yaptırın ve traş olanlara, d¼vme ve piercing yaptırmış kişilere
- HCV-pozitif anneden doğan bebeklere
- HIV, HBV hastalarına
- Hemofili hastalarına
- Daha ¼nce uyuşturucu kullanmış veya damarıi ilaç alışkanlığı olanlara HCV testi yapılmalıdır.

Hepatit C

Semptomatik

- Yorgunluk
- Azalmış performans
- Konsantrasyon problemleri
- Karın ağrısı
- Eklem ağrısı

Laboratuvar Bulguları

ALT
Anti HCV
düzeyine
BAK!

HEPATITIS

PREVENT HEPATITIS: IT'S UP TO YOU

#PreventHepatitis

